

UTJECAJ BOJA NA EMOCIJE

Tomašev, Tea

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Health Studies / Sveučilište u Rijeci, Fakultet zdravstvenih studija u Rijeci**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:184:097836>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-14**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Health Studies - FHSRI Repository](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FAKULTET ZDRAVSTVENIH STUDIJA
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ SESTRINSTVA

Tea Tomašev

UTJECAJ BOJA NA EMOCIJE

Završni rad

Rijeka, 2021.

UNIVERSITY OF RIJEKA
FACULTY OF HEALTH STUDIES
UNDERGRADUATE STUDY OF NURSE

Tea Tomašev

THE INFLUENCE OF COLOR ON EMOTIONS

Final work

Rijeka, 2021.

Mentor rada: Saša Uljančić, prof.reh., mag.med.techn.

Završni rad obranjen je dana _____ u Rijeci na Fakultetu zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, preddiplomskog stručnog studija sestrinstva, pred povjerenstvom u sastavu:

1. _____

2. _____

3. _____

Rad sadrži 43 stranice, 20 slika i 1 tablicu.

FZSR

UNIRI

Sastavnica	FAKULTET ZDRAVSTVENIH STUDIJA
Studij	DODIPLOMSKI STUDIJ SESTRINSTVA
Vrsta studentskog rada	ZAVRŠNI RAD
Ime i prezime studenta	TEA TOMAŠEV
JMBAG	

Naslov rada	UTJECAJ BOJA NA EMOCIJE
Ime i prezime mentora	SAŠA ULJANČIĆ
Datum zadavanja rada	
Datum predaje rada	26.6.2021.
Identifikacijski br. podneska	
Datum provjere rada	30.6.2021.
Ime datoteke	
Veličina datoteke	859K
Broj znakova	28823
Broj riječi	5168
Broj stranica	45

PODUDARNOST	
Ukupno	10%
Izvori s interneta	
Publikacije	
Studentski radovi	

Mišljenje mentora	
Datum izdavanja mišljenja	
Rad zadovoljava uvjete izvornosti	
Rad ne zadovoljava uvjete izvornosti	☐
Obrazloženje mentora (po potrebi dodati zasebno)	

tora

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. PSIHOLOGIJA BOJA	2
1.2. Značenje boja	3
2.1.1. Crvena boja	3
2.1.2. Zelena boja	4
2.1.3. Žuta boja.....	4
2.1.4. Plava	4
2.1.5. Crna boja	5
2.1.6. Ljubičasta boja	5
2.1.7. Roza boja.....	5
3. ISTRAŽIVANJE	6
3.1. Cilj istraživanja.....	6
3.2. Hipoteze.....	6
4. ISPITANICI I METODE	7
5. REZULTATI	8
5.1. Spol.....	8
5.2. Dob ispitanika.....	9
5.3. Završena srednja škola.....	10
5.4. Studijski program	11
5.5. Godina studija.....	12
5.6. Godine staža	13
5.7. Omiljena boja	14
5.8. Razlozi omiljene boje	15
5.9. Asocijacije za crvenu boju.....	16
5.10. Asocijacije za zelenu boju.....	17
5.11. Asocijacije za žutu boju	18
5.12. Asocijacije za plavu boju	19
5.13. Asocijacije za crnu boju	20
5.14. Asocijacije za ljubičastu boju	21
5.15. Asocijacije za rozu boju	22
5.16. Koju boju najmanje volite.....	23
5.17. Zbog čega određenu boju ispitanici najmanje vole.....	24
5.18. Postoji li povezanost između boja i emocija	25
5.19. Dijelite li boje na „sretne“ i „tužne“?.....	26
5.20. Ako je prijašnji odgovor bio da navedite primjer	27

6. RASPRAVA.....	28
7. ZAKLJUČAK.....	30
8. SAŽETAK.....	31
9. SUMMARY	32
10. LITERATURA	33
11. PRILOZI.....	34
12. ZAHVALE.....	38
13. ŽIVOTOPIS	39

1. UVOD

Boje se nalaze svuda oko nas i dominiraju u životima. Značenje boja započinje rođenjem djeteta, npr. plava boja smiruje bebe, dok ih crvena boja tjera na plač. Oko 80% informacija čovjek prima putem osjetila vida. Percepcija boja je individualna i razlikuje se od čovjeka do čovjeka i izaziva različite emocije, raspoloženja i ponašanja.

Boje mogu igrati važnu ulogu u prenošenju neverbalnih informacija, kreiranju određenih raspoloženja, pa čak i utjecati na odluke koje ljudi donose. S obzirom na to da na 90% brzih prosudbi s psihološke strane utječu učinci boje, važno je znati kako boje utječu na ljude, koje je njihovo značenje i kakav utjecaj mogu imati. Nakon tih saznanja, moguće je izabrati izgled kakav se želi njegovati, bilo u privatnom ili poslovnom životu, da bi se postigli željeni rezultati.

Kao što boje utječu na zdrave osobe neovisno o dobi, tako utječu i na njih tijekom boravka u zdravstvenim ustanovama. To dokazuje činjenica da plava i zelena boja djeluju smirujuće, dok žuta boja može podići razinu anksioznosti. Većina osoba osjeća strah ili nelagodu tijekom boravka u zdravstvenim ustanovama koju između ostaloga izaziva i bijela boja zidova koja je monotona. Navedene osjećaje možemo ublažiti ako boje zidova prilagodimo pacijentima koji su hospitalizirani, neovisno o njihovoj dobi. U dječjim bolnicama zidovi se ukrašavaju popularnim likovima iz crtanih filmova i nanošenjem veselih boja. Primjerice, djeca se osjećaju ugodnije u prostorijama zdravstvenih ustanova čiji su zidovi oslikani. Zdravstveni djelatnici, odnosno tim na pedijatrijskim odjelima jednim dijelom doprinose uklanjanju, smanjenju straha kod djece nošenjem uniformi različitih boja, motiva i uzoraka. Diljem svijeta možemo vidjeti kako se pazi na uređenje bolničkog interijera i uređaja za dijagnostiku ili provođenje postupaka što dodatno pridonosi ublažavanju straha. Hospitalizam može ostaviti dugotrajni učinak na mentalno zdravlje pojedinca neovisno o dobi.

2. PSIHOLOGIJA BOJA

Najjednostavnije rečeno, psihologija boja je vrlo popularno područje u teoriji boja koja se odnosi na emocionalne i psihološke veze između boja i osjećaja. Mnogi od tih značenja su univerzalna jer se odnose na djelovanje boja na mozak, ali neka značenja su kulturološka. Primjerice, kada se planira neko putovanje trebalo bi prethodno istražiti koje su boje prihvatljive ili neprihvatljive u određenoj kulturi kako bi se prikladno odjenuli za događanje u drugoj državi.

O tome voli li osoba određenu boju, često ovisi o sjećanjima iz djetinjstva ili povezanosti između određene boje i emocija. Ukoliko je osoba u djetinjstvu bila primorana nositi žutu boju i zbog toga bila ismijavana u društvu prijatelja, velika je vjerojatnost da u odrasloj dobi osoba neće voljeti žutu boju.

Ponekad samo jedna nijansa može imati nekoliko konotacija za osobu. Na primjer, osoba može izabrati nositi narančastu majicu iz nekoliko razloga: podiže joj raspoloženje, spremna je na djelovanje, osjeća se kreativno ili se želi izjasniti o nekoj problematici.

1.2. Značenje boja

Na koji način boje utječu na raspoloženje? Iako su percepcije boje pomalo subjektivne, neki učinci imaju univerzalno značenje. Boje u crvenom području spektra mogu se zasnivati na žutoj boji, poput grimiznocrvene i crveno-narančaste boje koje su poznate kao tople boje. Ove tople boje izazivaju emocije u rasponu od osjećaja ugone i topline do osjećaja neprijateljstva i bijesa. Crvena boja može jednako tako imati i podtonove plave boje, a te nijanse poznate su kao hladne boje poput nijansi bordo, rubina, maline i trešnje. Te se boje često opisuju kao mirne, ali u isto vrijeme mogu podsjetiti na ozbiljnost i dostojanstvo.

CRVENA	ZELENA	ŽUTA	PLAVA	CRNA	LJUBIČASTA	ROZA
Energičnost	Optimizam	Kreativnost	Profesionalnost	Elegancija	Dostojanstvo	Zaigranost
Uzbuđenje	Harmonija	Spontanost	Opuštenost	Ozbiljnost	Duhovnost	Romantika
Snaga	Zdravlje	Toplina	Povjerenje	Strah	Bogatstvo	Osjećajnost
Ljubav	Rast	Sreća	Sigurnost	Tuga	Misterija	Nježnost

Tablica 1. Prikaz značenja boja

Izvor: <https://londonimageinstitute.com/how-to-empower-yourself-with-color-psychology/>

2.1.1. Crvena boja

Crvena boja privlači najviše pažnje, a povezuje se sa snažnim emocijama kao što su ljubav, strast i mržnja. To je univerzalna boja kojom se simboliziraju snaga, moć, hrabrost i opasnost. Ona je živahna, poticajna i uzbudljiva boja s jakom vezom sa seksualnošću i povećanim apetitima. Crvena je energična i uzbudljiva boja koja može osobu motivirati na djelovanje. Također, može dati samopouzdanje onima koji su sramežljivi ili im nedostaje volje. Ovo je topla i pozitivna boja koja je povezana s fizičkim potrebama i željom za preživljavanjem. Ona odiše snažnom muškom energijom, pojačava metabolizam, povećava brzinu disanja i podiže krvni tlak.

Osoba bi trebala odjenuti manji komad odjeće, poput šala ili bluze, kada želi na sastanku podignuti energiju u skupini s kojom radi. Zanimljiva je činjenica da političari preferiraju crvene kravate u javnim nastupima. Ukoliko osoba nosi previše crvene boje tada može biti

smatrana previše odgovornom osobom ili nadređenom. Crvena boja na velikim površinama može uzrokovati vizualno naprezanje.

2.1.2. Zelena boja

Zelena je boja prirode, ravnoteže i rasta. To je mirna i sigurna boja koja simbolizira sklad, iscjeljenje i stabilnost, s druge strane predstavlja sigurnost i samopouzdanje. Tamnije zelene nijanse odnose se na novac, bogatstvo i prestiž, dok se svjetlije zelene nijanse odnose na ponovno rađanje, rast i svježinu. Međutim, previše zelene boje može dovesti do osjećaja zavisti, pohlepe, ljubomore i sebičnosti.

U poslu, zelena je korisna za sve što ima veze sa zdravljem i iscjeljivanjem te promiče prirodne, sigurne, organske, ekološki prihvatljive proizvode.

2.1.3. Žuta boja

Žuta boja je boja uma i inteligencije, a rezonira s lijevom stranom mozga što znači da se povezuje s logikom. Ona se odnosi na kreativnost, mnoštvo novih ideja i novih načina za raditi stvari na drugačiji način. Zanimljivo je da su upravo iz tog razloga prvi proizvedeni papiri za podsjetnike (eng. Post it) izrađeni upravo u žutoj boji.

Žuta je najsvjetlija nijansa boje u spektru i iz tog razloga se opisuje kao boja koja podiže i osvjetljava, nudi nadu, sreću i zabavu. Topla je i sretna boja koja stvara osjećaj vedrine i zaigranosti, uljepšavajući ljudima raspoloženje. Međutim, previše žutog može izazvati tjeskobu, nervozu, strepnju, uznemirenost i sukob, posebno kod ljudi koji su već pod stresom. Također ova boja može sugerirati nestrpljenje, kritiku i kukavičluk te motivirati ljude da postanu pretjerano kritični, osuđujući i prijevarni.

2.1.4. Plava

Plava je boja povjerenja, spokoja i mira. Sugerira odanost i integritet, kao i konzervativnost i predvidljivost. Ona na mozak djeluje suprotno od crvene boje - smiruje, smanjuje napetost i strah, usporava puls i smanjuje apetit. Iako predstavlja mudrost i više ideale, ona je iskrena, rezervirana i tiha. Budući da je hladnija, ona stvara osjećaj prostora. Plava boja je univerzalno omiljena od svih te je zbog toga najsigurnija je za upotrebu u poslovnim i zrakoplovnim

odorama. Odnosi se na povjerenje, iskrenost i pouzdanost, što pomaže u izgradnji lojalnosti kupaca i korisnika usluga koje kompanija nudi.

2.1.5. Crna boja

Crna boja je boja elegancije, tuge, formalnosti i ozbiljnosti. Također, crna boja pruža osjećaj perspektive i dubine. Osobe koje vole crnu boju djeluju ozbiljno i hladno, odlučni su u svojim ciljevima ali češće i depresivni.

2.1.6. Ljubičasta boja

Ljubičasta je boja mašte i duhovnosti te nadahnjuje na veće ideale. Ljubičasta može sugerirati na kreativnost i individualnost, ali jednako tako na nezrelost i nepraktičnost. To je također introspektivni ton koji nam omogućuje povezivanje s našim dubljim mislima. Ljudi koje privlači ljubičasta obično su osjetljivi i suosjećajni, razumljivi i podržavajući, misle na druge prije sebe. Često će biti mirni, spokojni i dostojanstveni. Ljubičasta podrazumijeva bogatstvo, čak i kraljevstvo, kao i kvalitetu, fantaziju i kreativnost. Ovaj ton pojačava osjećaj ljudi za ljepotu i njihovu reakciju na kreativnije ideje. Često se koristi za označavanje visokokvalitetnog ili vrhunskog proizvoda.

2.1.7. Roza boja

Roza boja je nježnija boja, to je boja osjećajnosti i ljubavi. Prema tradiciji, često ju svrstavamo ženskom bojom. Ne ostavlja snažni dojam, pa je osobe jednostavno vole ili ne vole. Umanjuje osjećaj krivice i pomaže u izražavanju osjećaja. Previše roze boje vodi u svijet mašte, te bijegu od realnosti.

3. ISTRAŽIVANJE

3.1. Cilj istraživanja

Cilj istraživanja je ispitati studente redovnog i izvanrednog preddiplomskog studija sestrištva Fakulteta zdravstvenih studija o njihovu viđanju važnosti boja, te kako pojedine emocije svrstavaju s bojama.

3.2. Hipoteze

Hipoteza 1 – većina studenata dijeli boje na „sretne“ i „tužne“

Hipoteza 2 – većina studenata misli da postoji povezanost između boja i emocija

Hipoteza 3 – većina studenata crnu boju povezuju sa tugom

Hipoteza 4 – većina studenata žutu boju povezuju sa srećom

4. ISPITANICI I METODE

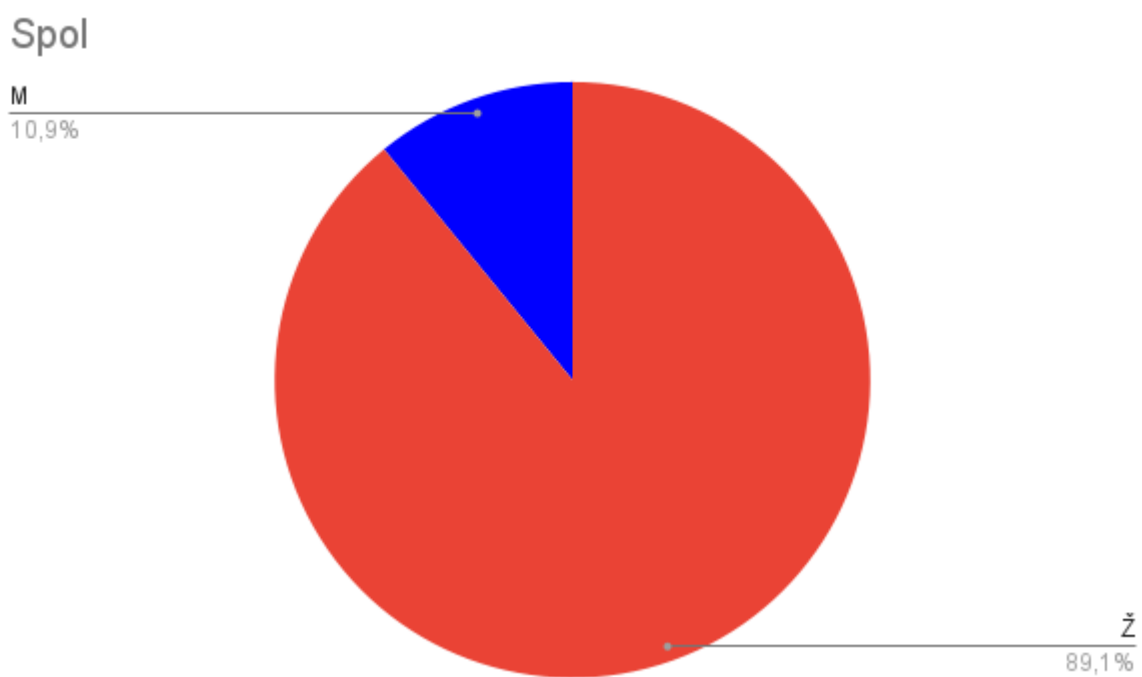
U istraživanje su uključeni studenti prve, druge i treće godine izvanrednog i redovnog stručnog studija sestrinstva Fakulteta zdravstvenih studija u Rijeci. Ukupan broj ispitanika je 55, preciznije 45 izvanrednih studenata, te 10 redovnih. 36 studenata sa treće godine, 10 studenata sa druge godine i 9 sa prve godine.

Metoda prikupljanja podataka je anketni anonimni upitnik koji se sastoji od 20 pitanja koji je napravljen u sustavu Google doc. Izrađen je u svrhu prikupljanja podataka potrebnih za izradu završnog rada. Upitnik sadrži objašnjenje provedbe, ime fakulteta, te anonimnost ispunjavanja. Metoda i način kojom se ispunjavala anketa je odabir ponuđenog odgovora, te nekoliko otvorenih pitanja.

5. REZULTATI

5.1. Spol

Od ispitanika se tražilo da označe spol kojemu pripadaju. Obradom podataka ankete je pristupilo 49 ženskih ispitanika što je 89,1%, te 6 muških ispitanika, što je 10,9%.

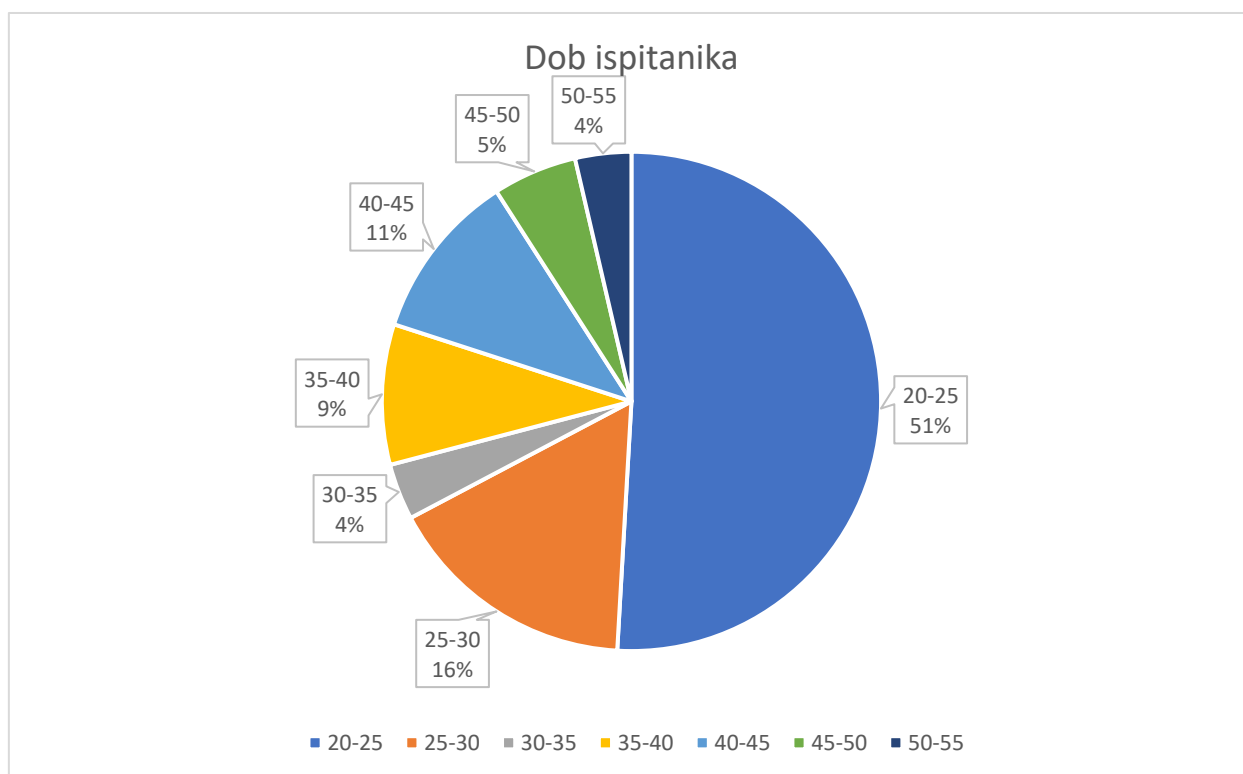

Slika 1. Rezultati spola ispitanika

5.2. Dob ispitanika

Od ispitanika se tražilo da upišu dob, obradom anketnih podataka dobiveni su sljedeći rezultati. U dobi od 20 do 25 godina pristupilo anketi je 28 ispitanika što čini 51%. u dobi od 25 do 30 godina pristupilo je njih 9 što čini 16%, u dobi od 30 do 35 godina pristupilo je 2 ispitanika što čini 4%, u dobi od 35 do 40 godina pristupilo je 5 ispitanika što čini 9%, u dobi od 40 do 45 godina 6 ispitanika što čini 11%, u dobi od 45 do 50 godina pristupilo je 3 ispitanika što čini 5%, te od 50 do 55 godina pristupilo je dvoje ispitanika što čini 4%.

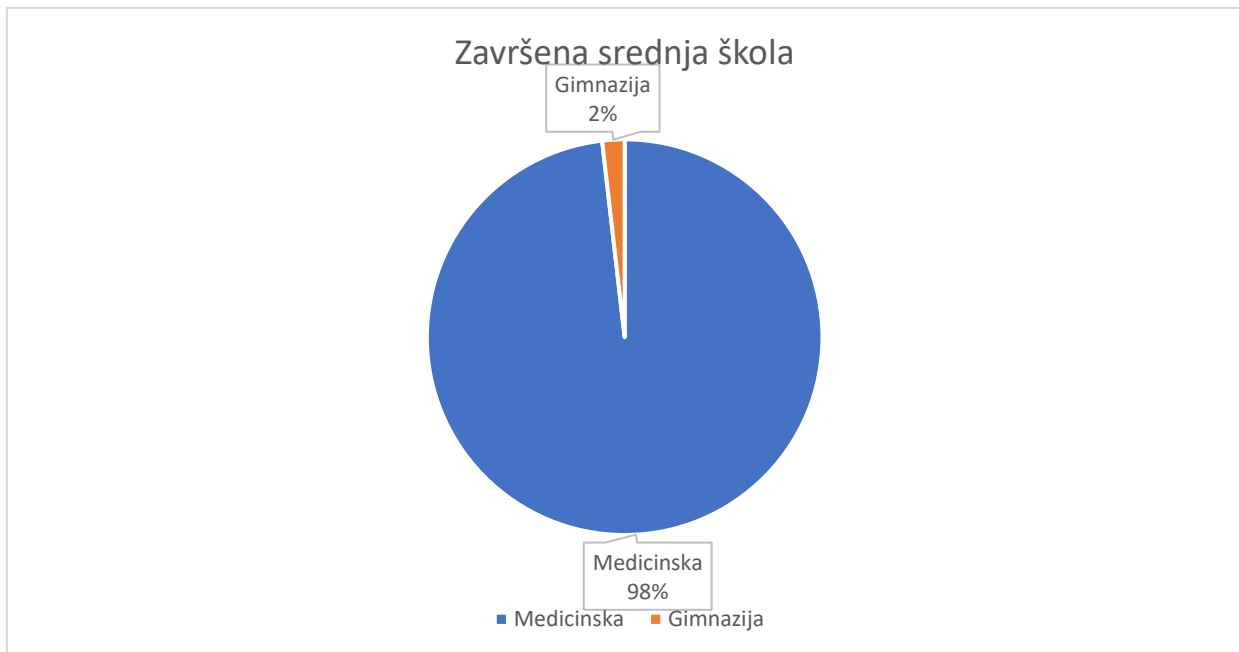
(Vidi sliku 2)

Slika 2. Rezultati dobi ispitanika

5.3. Završena srednja škola

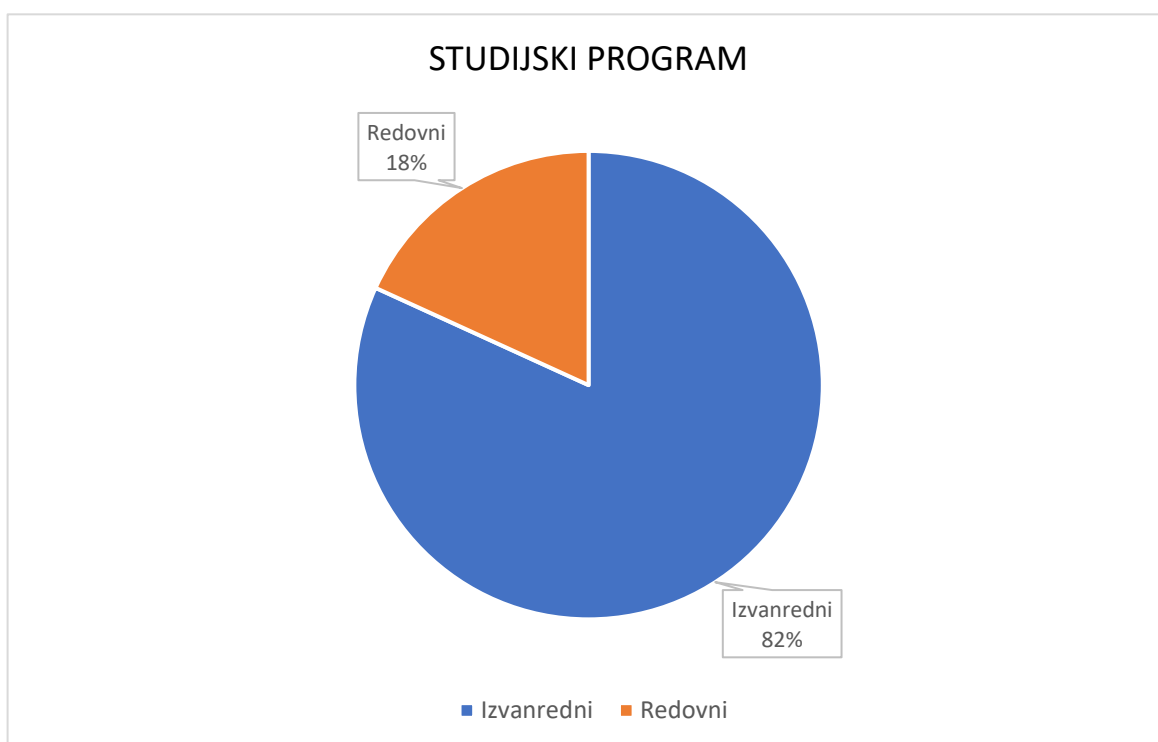
Od ispitanika se tražilo da odaberu srednju školu koju su završili. Obradom podataka dobiveni su sljedeći podaci. Medicinsku školu završilo je 54 ispitanika što je 98%, te gimnaziju je završila 1 osoba što je 2% od ukupnog broja ispitanika.

Slika 3. Rezultati završene srednje škole ispitanika

5.4. Studijski program

Od ispitanika se tražilo da odaberu studijski program koji pohađaju. Obradom anketnih podataka dobiveni su sljedeći rezultati. Redovnih je 10 studenata što je 18%, te izvanrednih 45 što je 82%

Slika 4. Rezultati ispitanika o studijskom programu

5.5. Godina studija

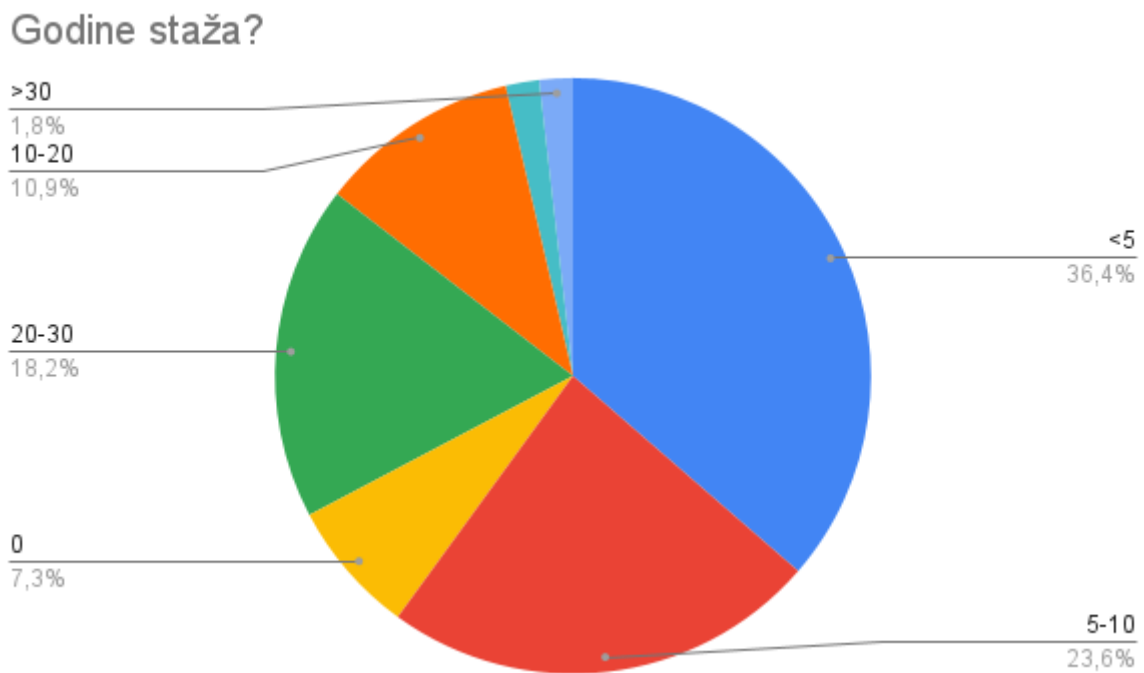
Ispitanici su morali odabrati godinu studija koju završavaju, obradom podataka dobiveni su sljedeći podaci. Prvu godinu studija pohađaju njih 9 studenata što je 16%, drugu godinu pohađaju 10 studenata što je 18%, a treću godinu pohađa njih 36 što je 66%.

Slika 5. Rezultati ispitanika o godini studija

5.6. Godine staža

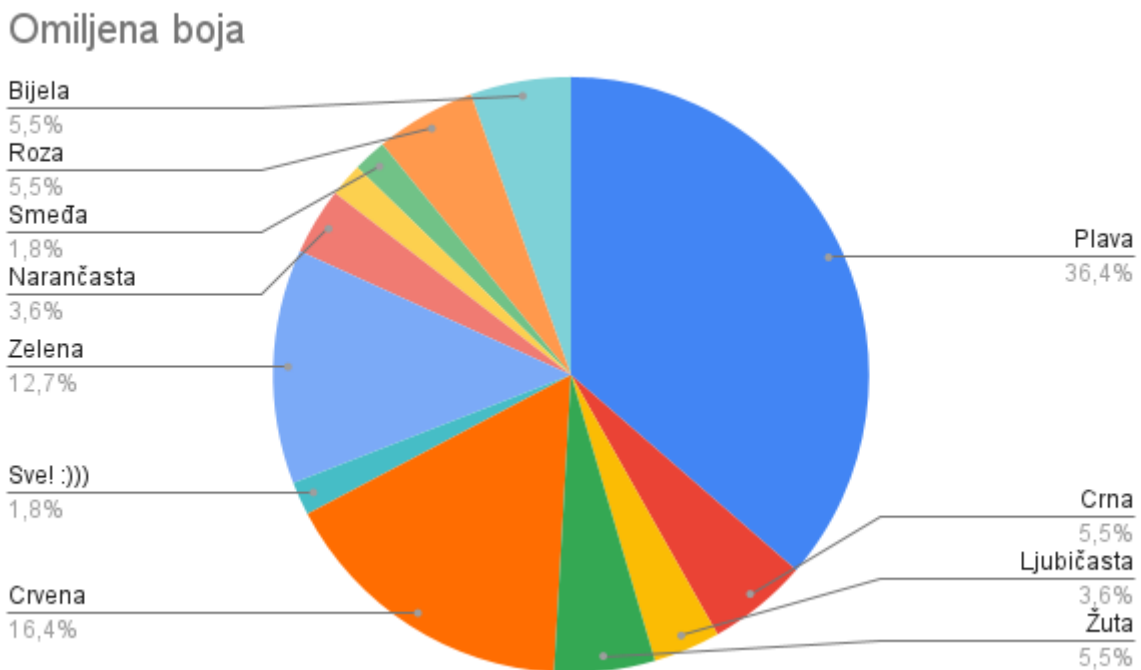
Ispitanici su morali odabrat po kategorijama koliko staža imaju, obradom podataka dobiveni su sljedeći podaci. 0 godina staža ima 4 ispitanika što čini je 7,3%, manje od 5 godina staža ima 20 ispitanika što je 36,4%, od 5 do 10 godina staža ima 11 ispitanika što je 23,6%, od 10 do 20 godina staža ima 6 ispitanika što je 10,9%, od 20 do 30 godina staža ima 10 ispitanika što je 18,2%, više od 30 godina staža ima 1 osoba što je 1,8% od ukupnog broja ispitanika.

Slika 6. Rezultati ispitanika o godinama staža

5.7. Omiljena boja

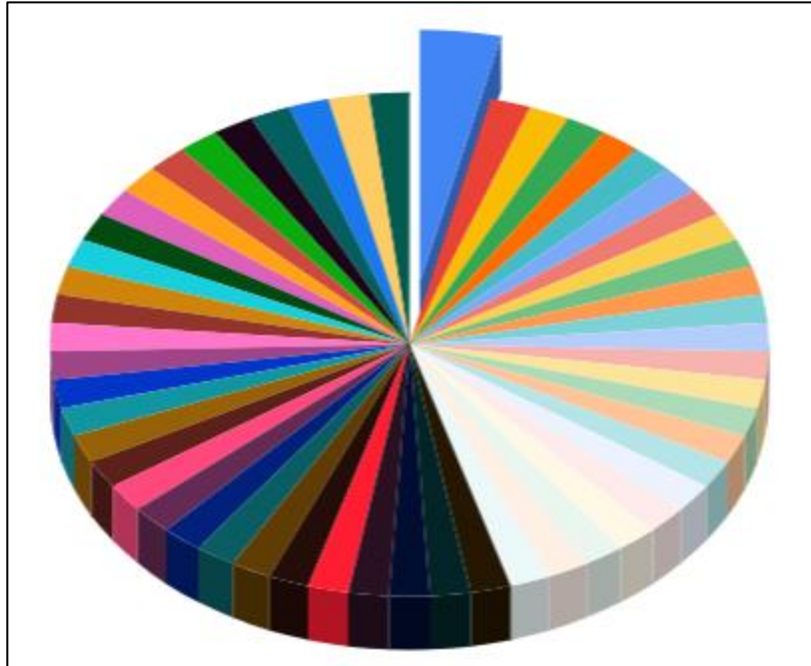
Ispitanici su morali na prazno polje upisati omiljenu boju, obradom podataka dobiveni su sljedeći rezultati. Smeđu boju je napisala 1 osoba što čini 1,8%, sve boje voli jedna osoba što je 1,8%, narančastu boju napisale su 2 osobe što čini 3,6%, ljubičasta je omiljena boja kod 2 osobe što isto čini 3,6%, roza boja je omiljena boja kod 3 ispitanika što čini 5,5%, žutu boju također je navelo 3 ispitanika što čini 5,5%, bijelu boju je ukupno 3 osobe napisalo što čini 5,5%, zelenu boju navelo je 7 ispitanika, što je 12,7%, crvenu boju je navelo 9 ispitanika što čini 16,4%, te plavu boju je navelo 20 ispitanika što čini 36,4% od ukupnog broja ispitanika.

Slika 7. Rezultati odgovora ispitanika o omiljenoj boji

5.8. Razlozi omiljene boje

Na prazno polje ispitanici su morali navesti iz kojeg razloga im je omiljena boja iz prethodnog pitanja.

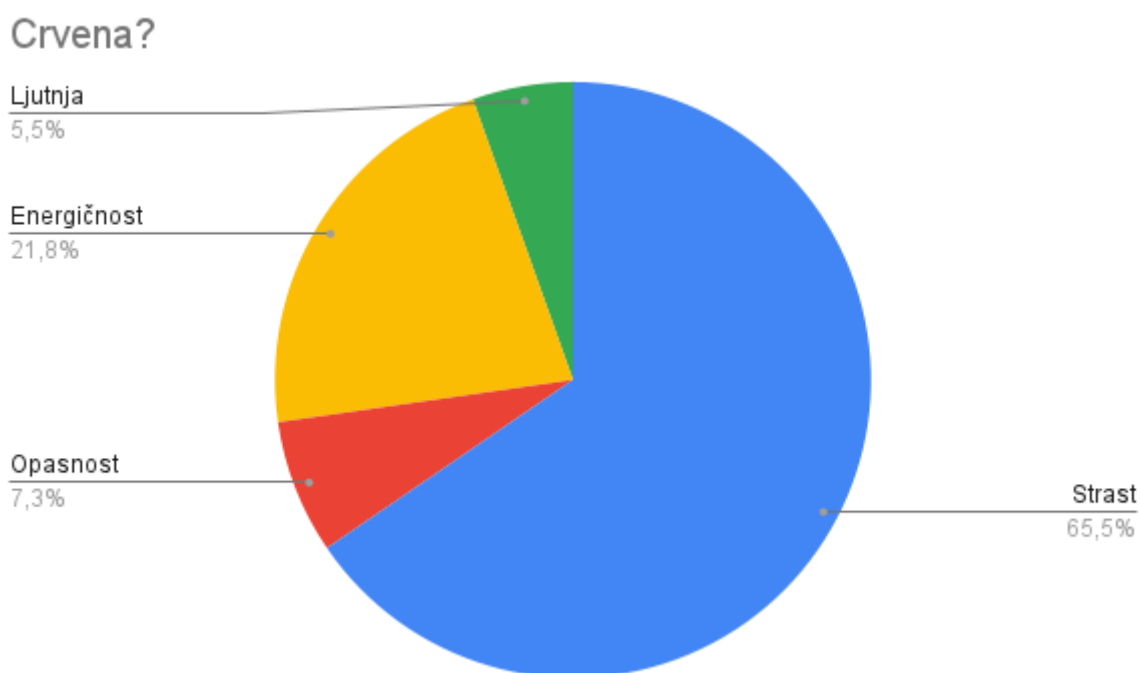

- Zbog mora i neba ● Asocira na more i morski svijet ● Podsjeća na more, nebo ● Jer je lijepa ● Dozivljam ju kao boju koja predstavlja smirenost, stalozenost
- Ugodna i lijepa je ● Podsjeća me na nebo i more ● Volim sunce, suncokrete, sunce me cini veselom ● Oznacava mi ljubav i pozitivu ● Smiruje me
- Smirujuća boja ● Sve su posebne tako da se skupa nadopunjuju i proširuju spektar! :)) ● Potiče me na aktivnost ● Podsjeća na more i nebo
- Označava beskraj ● Jer daje osjećaj topline ,boja ljubavi... ● Podsjeća me na nebo i more ● Topla i vesela boja ● jer mi je omiljena :) ● Svježina
- Unosi mi pozitivnu energiju ● Jer je zavodljiva i romantična ● Uz sve odgovara ● Ne znam ● Asocira me na breskve, ljeto, a to volim
- Opuštajuća, prirodna ● zbog osjećaja ugone ● Topla je ● Zato što me asocira na ljubav ● Odražava moju osobnost ● Ugodna mi je i lijeoa
- Podsjeća na veselje ● Smiruje su mi i lijepe ● Jer je zemljana boja ● NJEŽNA JE I UMIRUJE ● Jer volim more ● Zbog energije ● Pristaje uz sve
- priroda ● Zbog umirujućeg djelovanja ● Boja neba ● Volim prirodu ● Mirnoća i zivot ● Crvena ● Jer mi je lijepa ● Jer me podsjeća na nebo
- Zračni iskrenošću, lepotom. ● Prostranstvo ● Nema razloga. Jednostavno mi je najljepša ● Mir, beskonacnost ● veseli me
- Smiruje me, poboljšava raspoloženje ● Najviše nijansi te boje odgovara mojoj percepciji kada je lijepo u pitanju. ● boja sreće

Slika 8. Odgovori ispitanika na pitanje o razlogu omiljene boje

5.9. Asocijacije za crvenu boju

Ispitanici su morali od četiri navedene emocije izabrati jednu na što ih asocira crvena boja. Crvenu boju je 3 ispitanika povezalo sa osjećajem ljutnje što čini 5,5% ukupnog broja, opasnost je izabralo 4 ispitanika što čini 7,3% ukupnog broja, energičnost je izabralo 12 ispitanika što čini 21,8% ukupnog broja, te strast je izabralo 36 ispitanika što čini 65,5% ukupnog broja ispitanika.

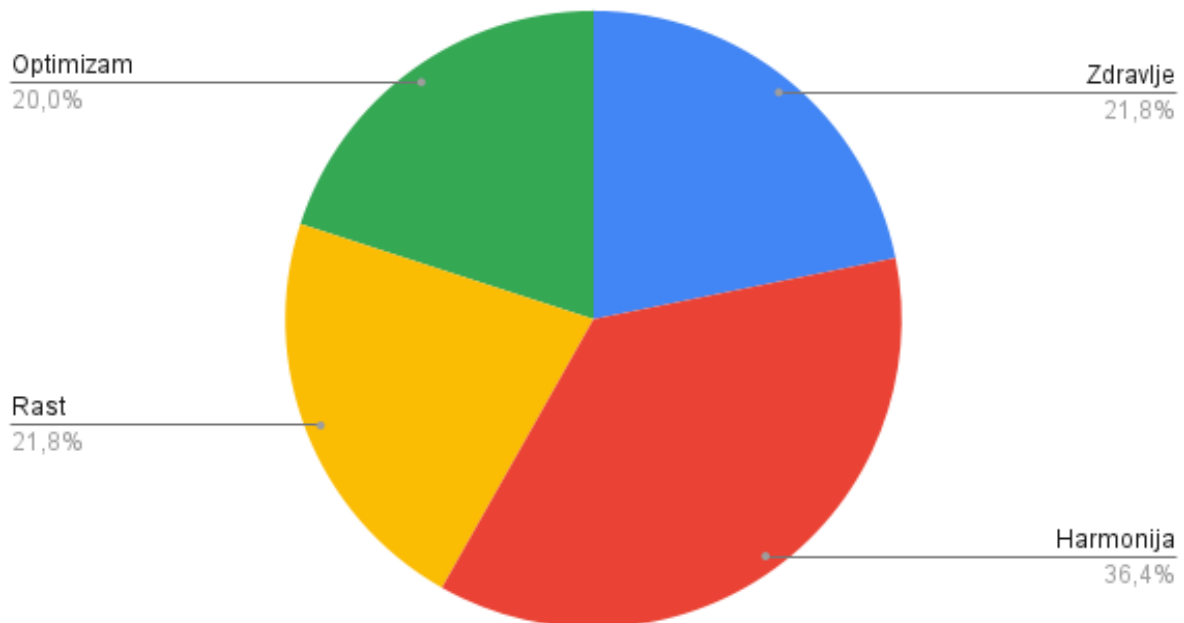

Slika 9. Rezultati odgovora ispitanika o crvenoj boji

5.10. Asocijacije za zelenu boju

Ispitanici su morali od četiri navedene emocije izabrati jednu na što ih asocira zelena boja. Zelenu boju je 11 ispitanika povezal sa optimizmom što čini 20% ukupnog broja, rast je izabralo 12 ispitanika što čini 21,8% ukupnog broja, zdravlje je izabralo 12 ispitanika što čini 21,8% ukupnog broja, te harmoniju je izabralo 20 ispitanika što čini 36,4% ukupnog broja ispitanika.

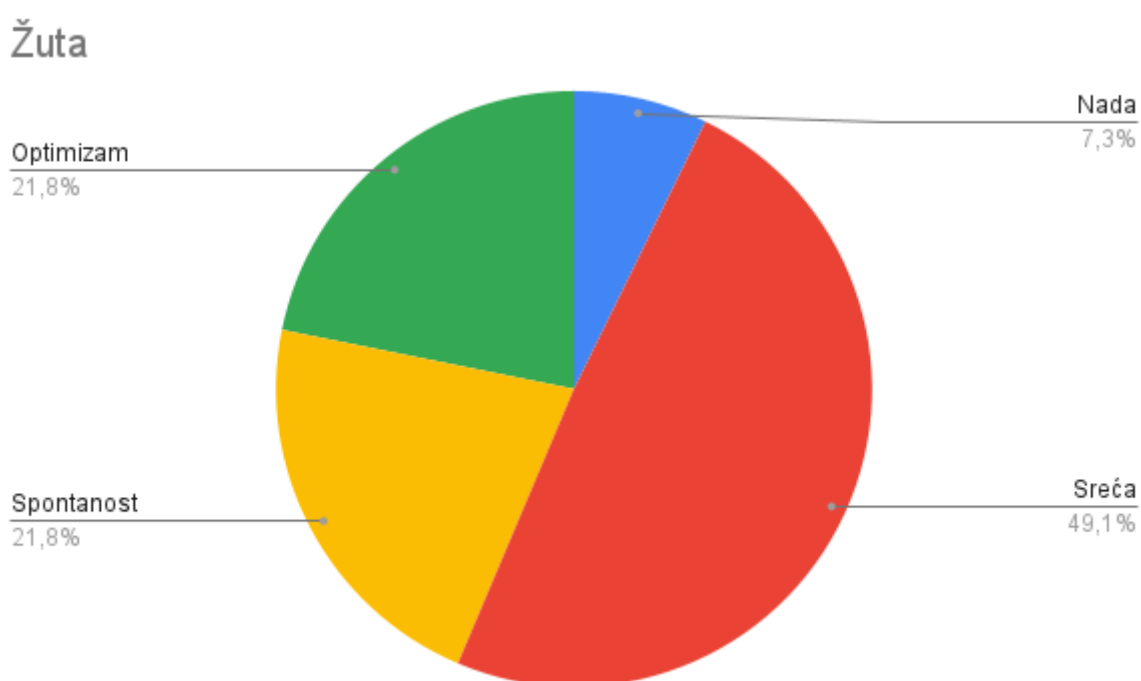
Zelena?

Slika 10. Rezultati odgovora ispitanika o zelenoj boji

5.11. Asocijacije za žutu boju

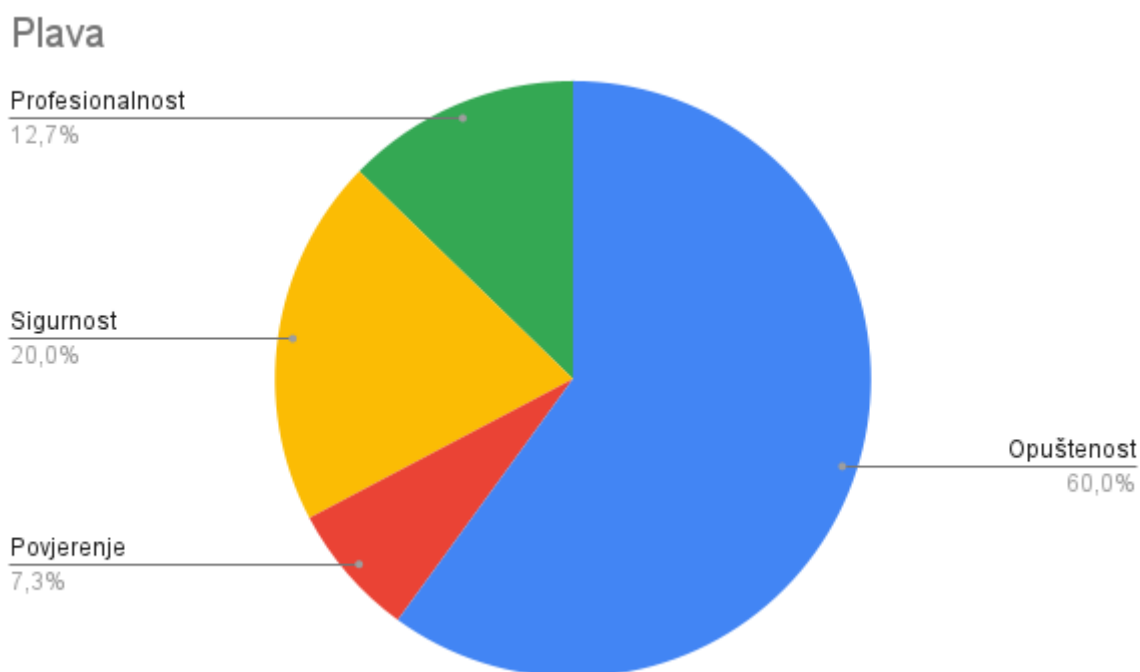
Ispitanici su morali od četiri navedene emocije izabrati jednu na što ih asocira žuta boja. Žutu boju je 4 ispitanika povezal sa nadom što čini 7,3% ukupnog broja, optimizam je izabralo 12 ispitanika što čini 21,8% ukupnog broja, spontanost je izabralo 12 ispitanika što čini 21,8% ukupnog broja, te je sreću izabralo 27 ispitanika što čini 49,1% ukupnog broja ispitanika.

Slika 11. Rezultati odgovora ispitanika o žutoj boji

5.12. Asocijacije za plavu boju

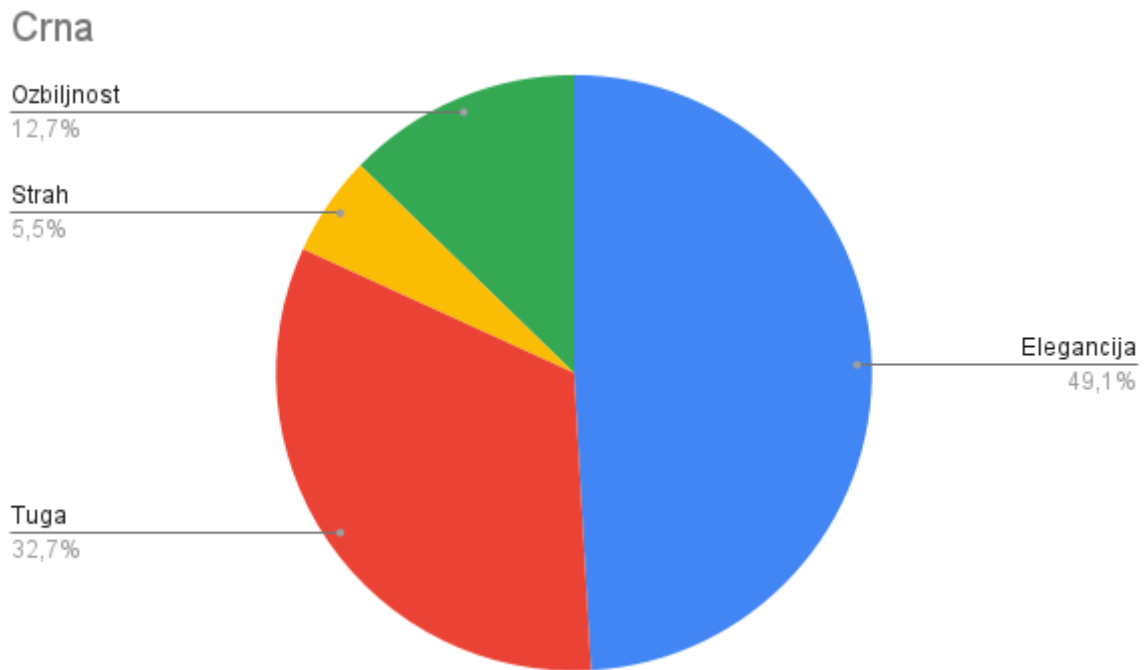
Ispitanici su morali od četiri navedene emocije izabrati jednu na što ih asocira plava boja. Plavu boju je 4 ispitanika povezal sa povjerenjem što čini 7,3% ukupnog broja, profesionalnost je izabralo 7 ispitanika što čini 12,7% ukupnog broja, sigurnost je izabralo 11 ispitanika što čini 20% ukupnog broja, te je opuštenost izabralo 33 ispitanika što čini 60% ukupnog broja ispitanika.

Slika 12. Rezultati odgovora ispitanika o plavoj boji

5.13. Asocijacije za crnu boju

Ispitanici su morali od četiri navedene emocije izabrati jednu na što ih asocira crna boja. Crnu boju je 3 ispitanika povezalao sa strahom što čini 5,5% ukupnog broja, ozbiljnost je izabralo 7 ispitanika što čini 12,7% ukupnog broja, tugu je izabralo 18 ispitanika što čini 32,7% ukupnog broja, te je eleganciju izabralo 27 ispitanika što čini 49,1% ukupnog broja ispitanika.

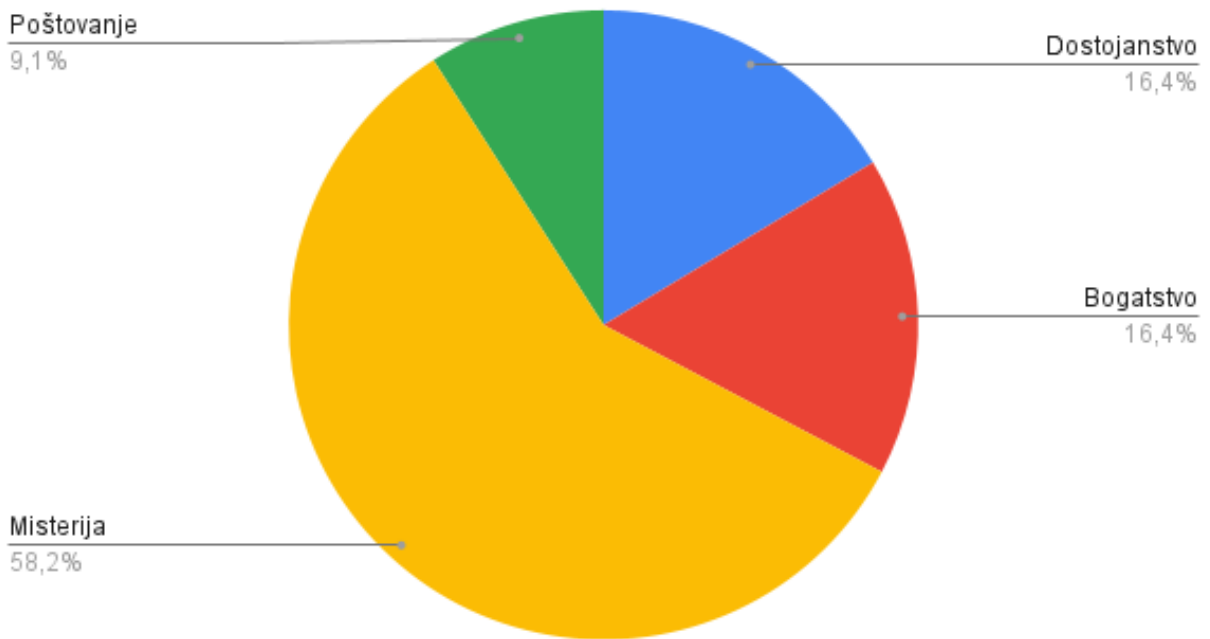

Slika 13. Rezultati odgovora ispitanika o crnoj boji

5.14. Asocijacije za ljubičastu boju

Ispitanici su morali od četiri navedene emocije izabrati jednu na što ih asocira ljubičasta boja. Ljubičastu boju je 5 ispitanika povezano sa poštovanjem što čini 9,1% ukupnog broja, dostojanstvo je izabralo 9 ispitanika što čini 16,4% ukupnog broja, bogatstvo je izabralo 9 ispitanika što čini 16,4% ukupnog broja, te je misteriju izabralo 32 ispitanika što čini 58,2% ukupnog broja ispitanika.

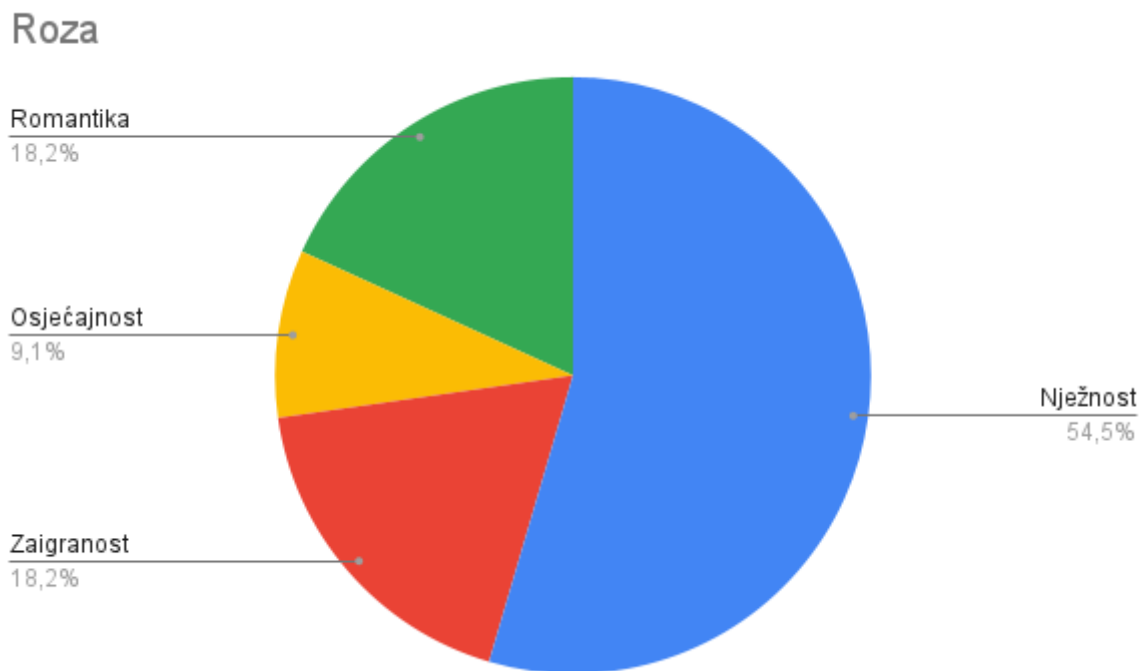
Ljubičasta

Slika 14. Rezultati odgovora ispitanika o ljubičastoj boji

5.15. Asocijacije za rozu boju

Ispitanici su morali od četiri navedene emocije izabrati jednu na što ih asocira roza boja. Roza boju je 5 ispitanika povezalo sa osjećajnosti što čini 9,1% ukupnog broja, romantiku je izabralo 10 ispitanika što čini 18,2% ukupnog broja, zaigranost je izabralo 10 ispitanika što čini 18,2% ukupnog broja, te je nježnost izabralo 30 ispitanika što čini 54,5% ukupnog broja ispitanika.

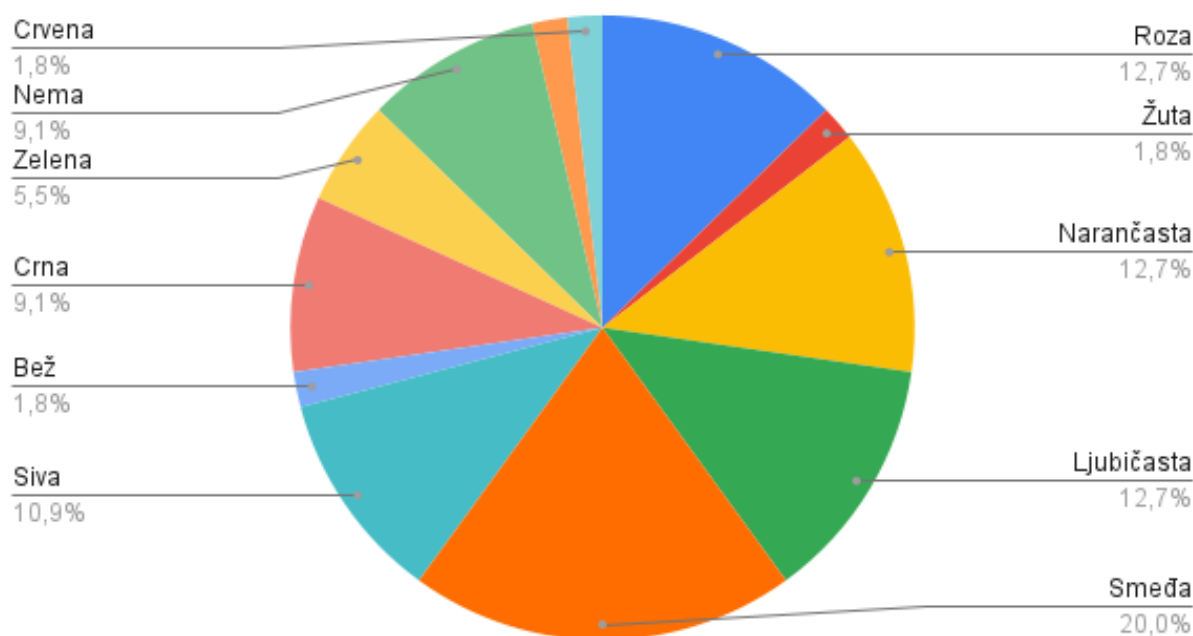

Slika 15. Rezultati odgovora ispitanika o roza boji

5.16. Koju boju najmanje volite

Ispitanici su morali na prazno polje upisati boju koju najmanje vole, obradom podataka dobiveni su sljedeći rezultati. Najmanji postotak imaju crvena, bež i žuta boja sa 1,8%, a obradom podataka zaključeno je da smeđu boju sa 20% najviše ispitanika ne voli.

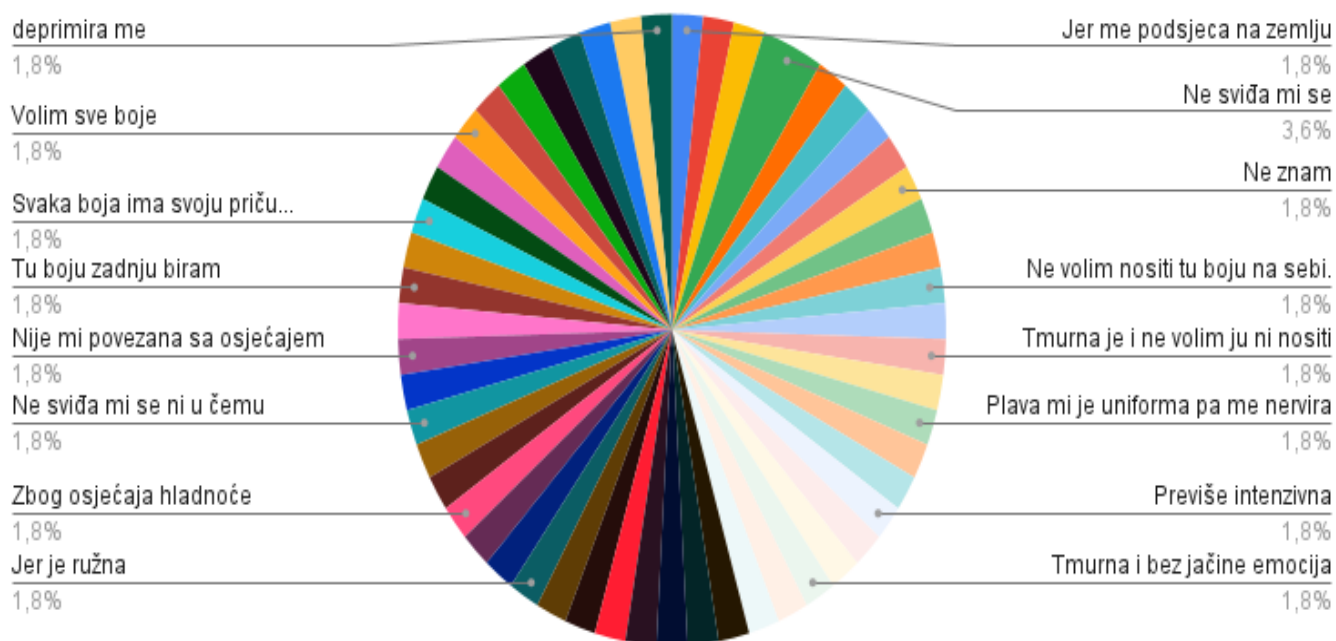
Koju boju najmanje volite

Slika 16. Rezultati odgovora ispitanika na pitanje koju boju najmanje vole

5.17. Zbog čega određenu boju ispitanici najmanje vole

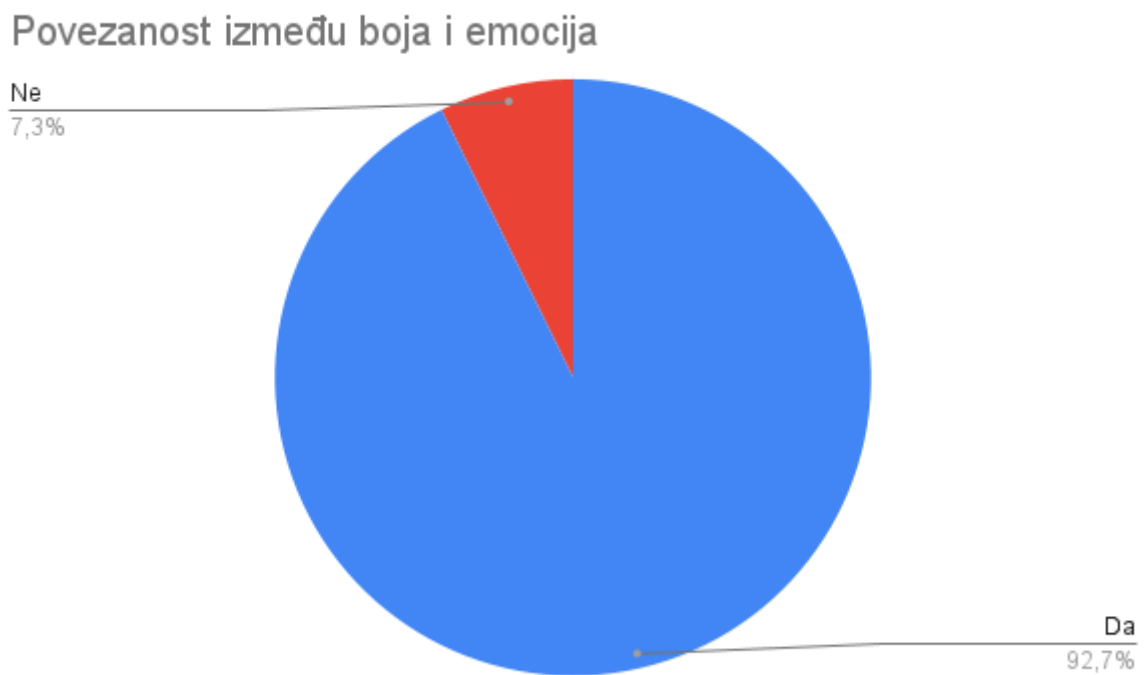
Zbog čega?

Slika 17. Rezultati odgovora ispitanika o razlozima najmanje voljene boje

5.18. Postoji li povezanost između boja i emocija

Ispitanici su sa odgovorom da ili ne trebali odgovoriti na ovo pitanje, obradom anketnih podataka dobiveni su sljedeći rezultati. Od ukupnog broja ispitanika (n=55) 51 ispitanika je odgovorilo da postoji povezanost između boja i emocija što čini 92,7%, a tek njih 4 ispitanika, odnosno 7,3% ukupnog boja ispitanika je odgovorilo da ne postoji.

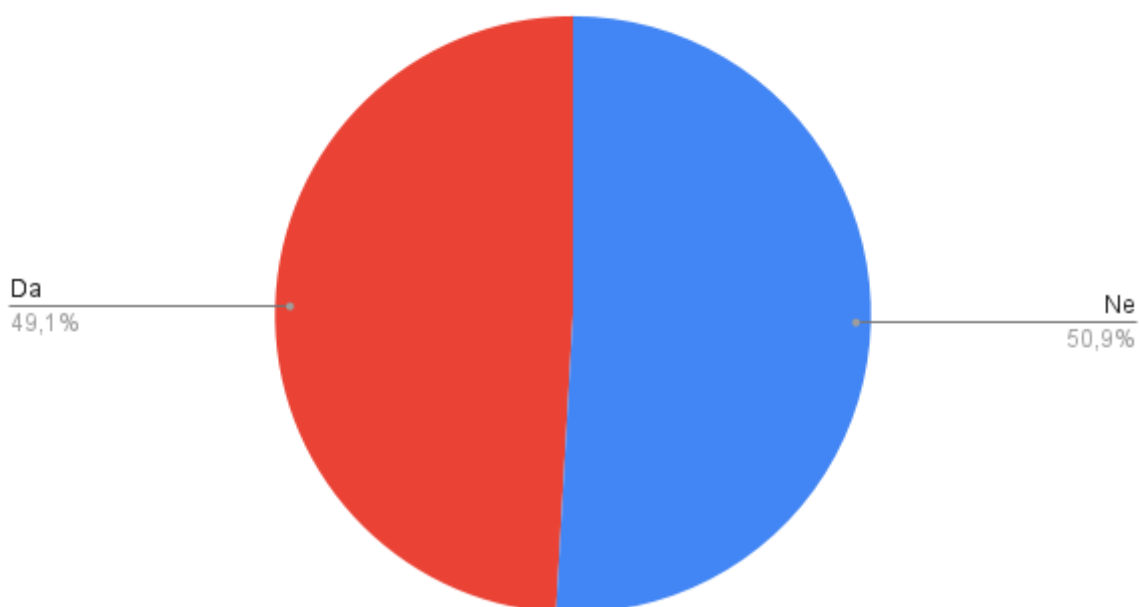

Slika 18. Rezultati odgovora ispitanika o povezanosti između boja i emocija

5.19. Dijelite li boje na „sretne“ i „tužne“?

Ispitanici su sa odgovorom da ili ne trebali odgovoriti na pitanje, obradom anketnih podataka dobiveni su sljedeći rezultati. Od ukupnog broja ispitanika (n=55) 27 ispitanika je odgovorilo da dijele boje na sretne i tužne što čini 49,1%, a njih 28 ispitanika, odnosno 50,9% ukupnog boja ispitanika je odgovorilo da ne dijele.

Dijelite li boje na „sretne“ i „tužne“

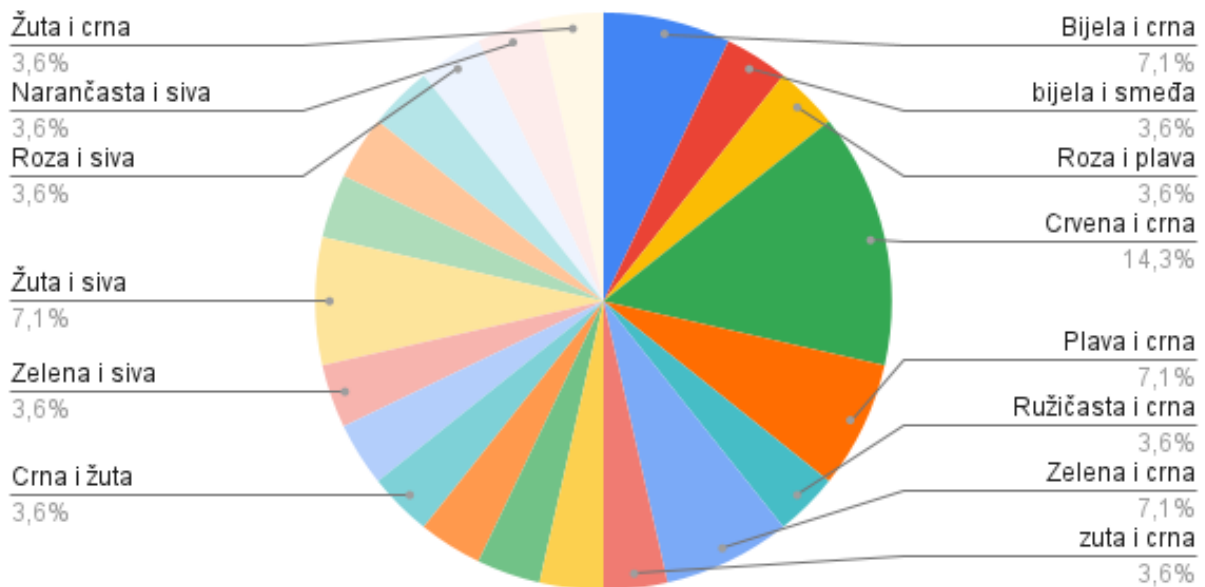
Slika 19. Rezultati odgovora ispitanika dijele li boje na „sretne“ i „tužne“

5.20. Ako je prijašnji odgovor bio da navedite primjer

Tijekom ispunjavanja ankete ispitanici su trebali navesti primjer koje boje svrstavaju u sretne i koje u tužne paralelno.

Najveći broj ispitanika je naveo da crnu i sivu boju smatraju kao tužnu boju, dok su toplije boje prikazane kao sretne boje.

Ako je prijašnji odgovor da onda navedite po jedan primjer iz obje kategorije

Slika 20. Rezultati ispitanika koju boju doživljavaju kao sretnu, a koju kao tužnu

6. RASPRAVA

Istraživanje u ovom radu je provedeno online anketnim upitnikom među studentima Fakulteta zdravstvenih studija u Rijeci, ukupan broj ispitanika (n=55). Gledajući na spolne i dobne komponente najveći broj ispitanika je ženskog spola, online anketi pristupilo je njih 49 što je 89,1%, dok je muškaraca svega 6 pristupilo u postotku je to 10,9. Najveći broj ispitanika je u dobi između 20-25 godina života. Istraživanje autora Kurt i Kingsley Osueke koje je provedeno na Cipru (2014) „*The Effects of Color on the Moods of College Students*“ uključivalo je 490 studenata, od čega je 276 osoba muškog spola i 214 ženskog spola. Može se zaključiti kako je u istraživanju u ovom radu sudjelovalo više osoba ženskog spola što može i ne mora utjecati na rezultate istraživanja.

Dobiveni rezultati pokazuju kako je u ovom istraživanju 36,4% ispitanika odgovorilo da im je plava omiljena boja, a povezivali su ju u velikoj mjeri sa smirujućom (60% ispitanika), morem ili nebom. U navedenom istraživanju s Cipra, ispitanici također kao najdražu boju izabiru plavu (28% ispitanika), zatim zelenu (19%) i žutu (18%). Iz tih rezultata može se zaključiti da je plava boja omiljena među ispitanicima.

Na pitanje o najmanje omiljenoj boji, najveći broj ispitanika u istraživanju provedenom za potrebe ovog rada je naveo kako im je smeđa boja najmanje draga (). Jednako tako, u istraživanju s Cipra ispitanici su odgovorili da im je smeđa boja najmanje draga (26%), zatim slijedi narančasta (21%) te siva boja (13%). Kao i u slučaju s omiljenom bojom, u oba istraživanja ispitanici jednako odgovaraju da im je smeđa najmanje omiljena boja.

U drugom istraživanju autora Kaya i Epps (2004) pod nazivom „*Color-emotion associations: Past experience and personal preference*“ također su ispitanici bili studenti (n=98) od čega 54 osoba ženskog spola i 44 osoba muškog spola. Istraživanje je ispitalo kako studenti doživljavaju određene boje i na što ih asociiraju. U istraživanju su ispitanici imali ponuđene sljedeće boje: crvena, žuta, zelena, plava, ljubičasta, žuto-crvena, zeleno-žuta, plavo-zelena, ljubičasto-plava, crveno – ljubičasta, siva, crna i bijela. Prema rezultatima istraživanja, najveći broj ispitanika (95.5%) povezao je zelenu boju kao onu koja u njima izaziva pozitivne osjećaje. Povezuju ju s pojmovima opuštenosti, smirenosti, sreće i nade. Ovi rezultati se donekle podudaraju s rezultatima istraživanja ovog rada gdje ispitanici također povezuju zelenu boju s pojmovima haarmonije (koju možemo smatrati smirenosti), optimizma (koju možemo povezati s nadom). Možemo reći da su rezultati istraživanja u skladu s dosadašnjim provedenim i

dostupnim istraživanjima. Plavu boju ispitanici u istraživanju Kaya i Epps (2004) povezuju s oceanom i nebom što ih asocira na osjećaje opuštenosti i smirenosti. Ovi rezultati u potpunosti se podudaraju s rezultatima ovog istraživanja u kojemu su ispitanici jednako tako plavu boju povezali s morem i nebom te su odgovorili da ih plava boja smiruje. U navedenom istraživanju ispitanici crvenu boju povezuju s pojmovima ljubavi i romanse, ali isto tako i s pojmovima krvi i zla. Ovi rezultati se samo polovično podudaraju s rezultatima dobivenim u istraživanju za ovaj rad. Naime ispitanici u ovom istraživanju crvenu u najvećoj mjeri povezuju sa strašću, zatim energičnošću, dok se ostali pojmovi odnose na osjećaj ljutnje i opasnosti. Nadalje, u istraživanju Kaya i Epps (2004) ispitanici žutu boju povezuju s osjećajem sreće i uzbuđenja, dok ispitanici ovog istraživanja žutu boju u najvećoj mjeri povezuju s nadom i optimizmom, ali i srećom na četvrtom mjestu što se može interpretirati na način da ispitanici u oba istraživanja žutu boju povezuju s pozitivnim emocijama. U istom istraživanju ispitanici ljubičastu boju povezuju uglavnom s djecom i smijehom, dok u istraživanju ovog rada ispitanici ljubičastu boju povezuju s misterijom, dostojanstvom i bogatstvom. Posljednja boja koju se može usporediti sa spomenutim istraživanjem je crna boja. U istraživanju Kaya i Epps (2004) ispitanici crnu boju povezuju s negativnim osjećajima poput straha, depresije i ljutnje, dok u istraživanju ovog rada ispitanici povezuju crnu boju s elegancijom (čak 49.1%) što nije nužno vezano za negativne emocije. Međutim odmah nakon elegancije, ispitanici odgovaraju da crnu boju povezuju s tugom, ozbiljnosti i strahom što se podudara s dostupnim istraživanjem u kojem se ona povezuje s negativnim emocijama.

Zaključno, vrlo je zanimljivo usporediti rezultate istraživanja koja nisu provedena na području Hrvatske kako bi se dobio uvid u doživljaj boja ispitanika i povezivanje s emocijama koji nisu s istog kulturnog područja. Kako je rečeno ranije u radu, na doživljaje boja i emocija utječe različitost kultura, ali i prethodna iskustva koja ljudi povezuju s njima te asocijacije koje se za njih vežu. Može se zaključiti kako unatoč različitim kulturama i mjestima na kojima su istraživanja provedena, odgovori ispitanika su vrlo slični i univerzalni. Prema tome, zelena i plava boja su u sva tri istraživanja među najdražim bojama ispitanika i povezuju se s pozitivnim emocijama, crvena i ljubičasta boja se povezuju i s negativnim i s pozitivnim osjećajima, dok se crna i smeđa boja uglavnom povezuju s negativnim osjećajima i nisu omiljene boje među ispitanicima.

7. ZAKLJUČAK

Rezultati istraživanja ovise o brojnim čimbenicima kao što su dob, spol, emocionalna inteligencija. Rezultati su pokazali kako muškarci odabiru zelenu i plavu boju za omiljene boje, dok su im narančasta, smeđa i crna boje koje najmanje vole. Istraživanje je još pokazalo kako muškarci misle da postoji povezanost između boja i emocija i uglavnom dijele boje na „sretne“ i „tužne“ dok ženski spol ne dijeli. U cjelini, plava boja je najomiljenija za oba spola, a asocira ispitanike na nebo i more što se povezuje s osjećajem smirenosti.

Na temelju rezultata istraživanja, mogu se donijeti zaključci o hipotezama koje su u istraživanju postavljene. Prva hipoteza da će većina studenata dijeliti boje na „sretne“ i „tužne“ se odbija i prihvaća se alternativa da studenti ne dijele boje na „sretne i tužne“. Druga hipoteza da većina studenata misli da postoji povezanost između boja i emocija se prihvaća i potvrđena je ovim istraživanjem. Treća hipoteza da većina studenata crnu boju povezuje s tugom se odbija i prihvaća se alternativa, da većina studenata crnu boju povezuje s elegancijom. Posljednja hipoteza da većina studenata žutu boju povezuje sa srećom se prihvaća.

Naposlijetku treba naglasiti kako je vrlo mali broj dostupnih i provedenih istraživanja u Hrvatskoj orijentiranih na povezanost emocija i boja, posebice u zdravstvenim djelatnostima. Na stranim jezicima situacija je drugačija, što može ukazivati na to da su stručnjaci u svijetu svjesniji o tome koliki učinak imaju boje na emocionalno stanje čovjeka, posebice pacijenata. Iz tog razloga, bilo bi poželjno kada bi se veći broj istraživanja usredotočio na učinak boja na emocionalna stanja osoba kako bi se povećala svjesnost i ukazalo na važnost boja, posebice u hrvatskim bolnicama kako bi se bolesnici osjećali ugodnije boravkom u ustanovama.

8. SAŽETAK

Ideja završnog rada je istražiti literaturu o tome kako boje utječu na emocije te provesti istraživanje o utjecaju boja na studente Zdravstvenih studija. Prvi dio istraživanja uključuje šest pitanja koja se odnose na opća pitanja o spolu, godina života, godinama staža, završenoj srednjoj školi, studijskom programu te godini studija. Nakon socio-demografskih varijabli, ispituje se stav studenata o bojama. U istraživanju je sudjelovalo ukupno 55 studenata. Cilj istraživanja je ispitati mišljenje ispitanika o njihovom viđenju važnosti boja te kako pojedine emocije povezuju s bojama. Dobiveni rezultati pokazuju da je doživljaj boja individualan, ali unatoč tome rezultati se u velikoj mjeri podudaraju s rezultatima istraživanja drugih autora.

9. SUMMARY

The idea of this paper is to research the literature on how colors affect emotions and to conduct research on the impact of colors on students of Health Studies. The first part of the research includes six questions related to general questions about gender, age, years of service, completed high school, study program and year of study. After socio-demographic variables, students' attitudes about colors are examined. A total of 55 students participated in the study. The aim of the research is to examine the opinion of the respondents about their perception of the importance of colors and how they connect certain emotions with colors. The obtained results show that the experience of colors is individual, but despite that, the results largely coincide with the results of research by other authors.

10. LITERATURA

Knjige:

1. Brenko A.: Moć boja, Etnografski muzej, Zagreb, 2009.
2. Kaya, N. i Epps, H. H. Relationship between color and emotion: A study of college students. *College student journal*, 38(3), 396-405., 2004.
3. Kurt, S. i Osueke, K. K. The effects of color on the moods of college students. *SAGE Open*, 4(1), 2014.
4. Zjakić, I. i Milković, M. : Psihologija boja, Varaždin, 2010.
5. Jelaković, A. *Značenje boja i njihov utjecaj na ljude*, Koprivnica, 2020

Internet izvori:

1. <https://www.shutterstock.com/blog/color-symbolism-and-meanings-around-the-world>, posjećeno 21.6.2021.
2. <https://www.empower-yourself-with-color-psychology.com/cultural-color.html>, posjećeno 23.6.2021.
3. <https://www.verywellmind.com/color-psychology-2795824>, posjećeno 20.6.2021.

11. PRILOZI

Tablica 1. Prikaz značenja boja

Slika 1. Rezultati spola ispitanika

Slika 2. Rezultati dobi ispitanika

Slika 3. Rezultati završene srednje škole ispitanika

Slika 4. Rezultati ispitanika o studijskom programu

Slika 5. Rezultati ispitanika o godini studija

Slika 6. Rezultati ispitanika o godinama staža

Slika 7. Rezultati odgovora ispitanika o omiljenoj boji

Slika 8. Odgovori ispitanika na pitanje o razlogu omiljene boje

Slika 9. Rezultati odgovora ispitanika o crvenoj boji

Slika 10. Rezultati odgovora ispitanika o zelenoj boji

Slika 11. Rezultati odgovora ispitanika o žutoj boji

Slika 12. Rezultati odgovora ispitanika o plavoj boji

Slika 13. Rezultati odgovora ispitanika o crnoj boji

Slika 14. Rezultati odgovora ispitanika o ljubičastoj boji

Slika 15. Rezultati odgovora ispitanika o roza boji

Slika 16. Rezultati odgovora ispitanika na pitanje koju boju najmanje vole

Slika 17. Rezultati odgovora ispitanika o razlozima najmanje voljene boje

Slika 18. Rezultati odgovora ispitanika o povezanosti između boja i emocija

Slika 19. Rezultati odgovora ispitanika dijele li boje na „sretne“ i „tužne“?

Slika 20. Rezultati odgovora ispitanika koju boju doživljavaju kao sretnu, a koju kao tužnu

Prilog A:

ANKETA ZA ZAVRŠNI RAD – UTJECAJ BOJA NA EMOCIJE

Poštovani/a,

Pozivam Vas da sudjelujete u istraživanju u kojem se ispituju studenti sestrinstva Fakulteta zdravstvenih studija u Rijeci. Istraživanje se provodi u svrhu izrade završnog rada na temu "Utjecaj boja na emocije". Cilj rada je prikupiti podatke o znanju i stavu studenata sestrinstva o bojama. Istraživanje je anonimno, a Vaše sudjelovanje dobrovoljno i možete se slobodno i bez ikakvih posljedica povući u bilo koje vrijeme, bez navođenja razloga. Rezultati ankete koristit će se isključivo u svrhu izrade završnog rada. Unaprijed zahvaljujem na sudjelovanju. Tea Tomašev, studentica 3. godine izvanrednog preddiplomskog stručnog studija sestrinstva.

Potvrđujem da sam pročitao/la obavijest za gore navedeno istraživanje te sam imao/la priliku postavljati pitanja. Znam da je moje sudjelovanje dobrovoljno te da se mogu povući u bilo koje vrijeme, bez navođenja razloga i bez ikakvih posljedica. Obzirom da je cilj istraživanja isključivo u svrhu pisanja završnog rada, bez štetnih učinaka i upotrebe podataka u druge svrhe, spreman/spremna sam sudjelovati u navedenom istraživanju.

1. SPOL

a) Ž

b) M

2. DOB _____

3. ZAVRŠENA SREDNJA ŠKOLA

a) Medicinska

b) Gimnazija

c) Ekonomska

d) Ostalo

4. STUDIJSKI PROGRAM

a) Redovni

b) Izvanredni

5. GODINA STUDIJA

a) 1. godina

b) 2. godina

c) 3. godina

6. GODINE STAŽA

<5

5-10

10-20

20-30

>30

Ostalo

7. OMILJENA BOJA

8. ZBOG ČEGA

ZA SLJEDEĆIH 7 BOJA ODABERITE EMOCIJU NA KOJU VAS ASOCIRA

9. CRVENA

- a) Strast
- b) Energičnost
- c) Opasnost
- d) Ljutnja

10. ZELENA

- a) Rast
- b) Optimizam
- c) Harmonija
- d) Zdravlje

11. ŽUTA

- a) Sreća
- b) Spontanost
- c) Optimizam
- d) Nada

12. PLAVA

- a) Sigurnost
- b) Opuštenost

- c) Povjerenje
- d) Profesionalnost

13. CRNA

- a) Ozbiljnost
- b) Strah
- c) Tuga
- d) Elegancija

14. LJUBIČASTA

- a) Misterija
- b) Bogatstvo
- c) Poštovanje
- d) Dostojanstvo

15. ROZA

- a) Romantika
- b) Zaigranost
- c) Osjećajnost
- d) Nježnost

16. KOJU BOJU NAJMANJE VOLITE

17. ZBOG ČEGA

18. MISLITE LI DA POSTOJI POVEZANOST IZMEĐU BOJA I EMOCIJA

- a) Da
- b) Ne

19. DIJELITE LI BOJE NA „SRETNE“ I „TUŽNE“?

- a) Da
- b) Ne

20. AKO JE PRIJAŠNJI ODGOVOR DA ONDA NAVEDITE PO JEDAN PRIMJER IZ
OBJE KATEGORIJE

12. ZAHVALE

Zahvaljujem se Fakultetu zdravstvenih studija u Rijeci, mentorima, profesorima, liječnicima na prenesenom znanju, te svakoj dobroj i konstruktivnoj kritici, pomoći pri studiranju.

Posebnu zahvalu zaslužila je mentorica Saša Uljančić, prof.reh., mag.med.techn. na pruženom znanju, riječima podrške i ohrabrenja za vrijeme cjelokupnog studiranja i tijekom srednjoškolskog obrazovanja, te pisanja završnog rada.

Hvala mojoj obitelji, prijateljima, dečku na podršci, potpori, vjeri i ljubavi u mene tijekom studiranja.

13. ŽIVOTOPIS

Zovem se Tea Tomašev, rođena sam 19.11.1996. godine u Rijeci. Živim u gradu Rijeci, gdje sam završila osnovnu školu, nakon osnovnoškolskog obrazovanja nastavila sam školovanje u Medicinskoj školi u Rijeci, smjer medicinska sestra/ tehničar opće njege. Po završetku srednje škole zaposlila sam se u Klinici za ortopediju Lovran 12.09.2016. godine na kirurškom odjelu te sam nakon šest mjeseci premještena na odjel intenzivne njege. Nakon godinu dana radnog odnosa upisala sam Fakultet zdravstvenih studija u Rijeci smjer sestrinstvo.